

**КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ
КАФЕДРА ДОШКІЛЬНОЇ ТА ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ**

**КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД «КІРОВОГРАДСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ
ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СУХОМЛІНСЬКОГО»
КАФЕДРА ДОШКІЛЬНОЇ ТА ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ**

**ПОЛТАВСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ
ОСВІТИ ІМЕНІ М. В. ОСТРОГРАДСЬКОГО
КАФЕДРА МЕТОДИКИ ЗМІСТУ ОСВІТИ**

«ЯКІСТЬ ОСВІТИ: ЗМІНИ ЗАРАДИ ПРОГРЕСУ»

ЗБІРНИК
матеріалів IV Всеукраїнської науково-практичної
інтернет-конференції

19 жовтня 2021 року

(електронне видання)

Київ – 2021

*Рекомендовано до друку вченого радою Інституту післядипломної освіти
Київського університету імені Бориса Грінченка
(протокол № 6 від 16 грудня 2021 року)*

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Войцехівський М. Ф., директор Інституту післядипломної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка, кандидат педагогічних наук, доцент;

Івашньова С. В., заступниця директора з наукової роботи Інституту післядипломної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка, кандидатка педагогічних наук, доцентка;

Кочерга О. В., заступник директора з навчально-методичної роботи Інституту післядипломної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка, кандидат педагогічних наук, доцент;

Меленець Л. І., завідувачка кафедри дошкільної та початкової освіти Інституту післядипломної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка, кандидатка педагогічних наук;

Гончаренко А. М., доцентка кафедри дошкільної та початкової освіти Інституту післядипломної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка, кандидатка педагогічних наук, доцентка;

Дятленко Н. М., доцентка кафедри дошкільної та початкової освіти Інституту післядипломної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка, кандидатка педагогічних наук, доцентка.

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Базиль Людмила Олександрівна, докторка педагогічних наук, доцентка, вчена секретарка Інституту професійно-технічної освіти Національної академії педагогічних наук України.

Кошіль Оксана Петрівна, завідувачка шкільним відділенням фахового коледжу «Універсум», викладачка Циклової комісії з педагогічної освіти, кандидатка педагогічних наук.

Якість освіти: зміни заради прогресу: збірник матеріалів IV Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф., 19 жовтня 2021 р. / Автори та упорядники: М. Войцехівський, С. Івашньова, О. Кочерга, Л. Меленець, А. Гончаренко, Н. Дятленко. (Електронне видання). Київ. ПО КУБГ, 2021. 213 с.

До збірника ввійшли тези та статті учасників IV Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції «Якість освіти: зміни заради прогресу». У роботах розглянуті питання компетентнісного підходу та якості освіти: ціннісна основа, міждисциплінарність, перспективність; перших результатів, знахідок, проблем Нової української школи; пошуку шляхів підвищення якості дошкільної освіти: український та світовий досвід; варіативності змісту та форм розвитку професійної компетентності педагогів в умовах післядипломної освіти; психологопедагогічного дизайну інклузивного простору освітнього процесу.

Збірник адресовано науково-педагогічним, науковим працівникам, докторантам, аспірантам, студентам, педагогам-практикам і всім, хто цікавиться питанням розвитку освіти, її якістю та якістю освітньої діяльності.

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА.....	5
1. Компетентнісний підхід та якість освіти: ціннісна основа, міждисциплінарність, перспективність	
Журба Катерина Олександрівна <i>Педагогічні умови виховання смисложисттєвих цінностей у підлітків в умовах євроінтеграційного поступу України.....</i>	7
Заводна Леся Михайлівна <i>Новотвори, виникнення яких зумовлено модернізаційними процесами в освіті України.....</i>	9
Левицька Оксана Михайлівна <i>Міждисциплінарний підхід у навчанні (на прикладі Міжнародної освітньої програми Destination Imagination).....</i>	13
Лемеш Юлія Вячеславівна <i>Компетентнісний підхід та якість освіти: ціннісна основа, міждисциплінарність, перспективність на уроках іноземної мови.....</i>	16
Меленець Людмила Іванівна <i>Застосування полікритеріального підходу при оцінюванні якості дошкільної освіти.....</i>	18
Мієр Тетяна Іванівна <i>Компетентнісний підхід в умовах глобалізаційних викликів та інтенсифікації інформаційних потоків.....</i>	21
Стрельников Віктор Юрійович <i>Компетентнісний підхід до моніторингу якості системи підготовки менеджерів освіти.....</i>	24
Сударева Галина Федорівна <i>Базове нормативно-правове забезпечення особистісно орієнтованої освіти України ХХІ століття.....</i>	28
Тараймович Наталя Борисівна <i>Сутність, специфіка й структура професійної компетентності вчителя математики.....</i>	31
2. Нова українська школа: перші результати, знахідки, проблеми	
Байназарова Олена Олександрівна <i>Концепція «Нова українська школа» як основа для розробки стратегії розвитку загальної середньої освіти в об'єднаній територіальній громаді.....</i>	34
Біла Ольга Вікторівна <i>Робота зі словами в 1-му класі на уроках навчання грамоти в технології «Щоденні 5».....</i>	37
Говоруха Людмила Петрівна <i>Особливості навчально-пізнавальної діяльності учнів на уроках у початковій школі.....</i>	39
Гурин Наталія Анатоліївна <i>Використання проектної діяльності на уроках у початковій школі.....</i>	42
Демидова Ганна Олександрівна <i>Критичне мислення, як засіб розвитку творчих здібностей молодших школярів.....</i>	45
Дрок Наталія Ярославівна <i>Формування здоров'язбережувальної компетентності в учнів на уроках фізичної культури.....</i>	47

Дудар Лілія Миколаївна <i>Важливість LEGO для навчання в новій українській школі</i>	52
Зарченко Дарія Володимирівна <i>Проблема формування медіаграмотності школярів у змісті початкової освіти та шкільній практиці</i>	55
Зеленяк Наталя Миколаївна <i>Виховання цінностей у молодших школярів під час освітнього процесу</i>	57
Ковальська Тетяна Григорівна <i>Інтерактивні методи в активному навчанні учнів початкової школи</i>	61
Колесник Лілія Вікторівна <i>Розвиток логічного мислення на уроках математики у початковій школі</i>	63
Колодезєва Світлана Леонідівна <i>Використання інноваційних технологій навчання як засіб формування освітньо-розвивального середовища початкової школи</i>	66
Кондратова Вікторія Вадимівна <i>Розвиток творчих здібностей учнів на уроках інтегрованого курсу «Мистецтво» в умовах реформування початкової освіти</i>	69
Кравчук Лариса Володимирівна <i>Компетентнісний підхід до навчання – засаднича ідея Нової української школи</i>	73
Лесюк Людмила Степанівна <i>Мандрівка на планету емоцій з учнями початкової школи</i>	76
Лоскутова Наталія Ігорівна <i>З досвіду розвитку інформаційної компетентності учнів на уроках інформатики та математики</i>	79
Мартін Аліна Миколаївна <i>Формування природознавчої компетентності в учнів молодшого шкільного віку</i>	82
Нечасна Таїсія Володимирівна <i>Теоретичні аспекти організації екологічного виховання в 1-му класі</i>	85
Семеній Наталія Олегівна <i>Актуальні проблеми сімейної педагогіки в контексті Нової української школи</i>	87
Содоль Ірина Василівна <i>Ігрові технології як засіб формування позитивної мотивації учнів</i>	90
Тарапака Наталія Володимирівна <i>Шляхи формування творчої активності молодших школярів в умовах Нової української школи</i>	94
Тіхонова Наталія Георгіївна, Агєєнко Ольга Сергіївна <i>Розкриття творчого потенціалу молодших школярів у системі розвивального навчання в умовах Нової української школи</i>	97
Цибульська Світлана Михайлівна <i>Виховання в учнів початкової школи патріотичних почуттів</i>	102
Чернецька Олена Георгіївна <i>Формування пізнавальної активності молодших школярів на уроках математики</i>	105

Черпак Юрій Васильович Вплив ігрових прийомів на якість проведення уроків фізичної культури в 1-4 класах 110

Шопіна Марина Олександрівна Діагностика та подолання девіантної поведінки молодшого школяра 112

3. Шляхи підвищення якості дошкільної освіти: український та світовий досвід

Братанова Леся Василівна, Ніжнік Олена Іванівна Створення в закладі дошкільної освіти безпечних, доступних та нешкідливих умов розвитку, виховання, навчання дітей та праці 115

Гагаріна Наталія Павлівна, Скуренко Світлана Леонідівна Якісна дошкільна освіта як запорука успішного розвитку дитини 117

Демченко Юлія Миколаївна Розвиток математичних здібностей дитини як мета дошкільної математичної підготовки 122

Котелянець Наталка Валеріївна Розвиток дослідницької активності дітей старшого дошкільного віку в процесі експериментування 127

Кошіль Оксана Петрівна Особливості реалізації середовищного підходу в дошкільній освіті 132

Новоселецька Ірина Едуардівна Спектр впливу музичного мистецтва на дітей дошкільного віку: український та світовий досвід 135

Пазюк Світлана Андріївна Технології формування у дітей дошкільного віку екологічно доцільної поведінки й діяльності в природі 137

4. Варіативність змісту та форм розвитку професійної компетентності педагогів в умовах післядипломної освіти

Абрамович Тетяна Вікторівна Розвиток професійної компетентності соціального педагога в системі післядипломної освіти 141

Бабак Ірина Миколаївна Вчимося на практиці: використання віршованих матеріалів з німецької мови для проведення мовленнєвих зарядок у 5-6 класах 145

Вердібекова Христина Арсенівна Реалізація професійного усного мовлення майбутніх фахівців у світлі професійно-орієнтованих концепцій 148

Гетманець Іван Максимович Формування менеджерської компетентності педагогічних кадрів. Практика України та США 150

Євчук Олена Миколаївна Роль і місце професійної компетентності як показника професіоналізму сучасного вчителя-філолога 154

Лебедик Леся Вікторівна Критерії якості підготовки майбутніх фахівців із соціальної роботи 156

Лях Дар'я Олегівна Дослідницькі уміння вчителя початкової школи: основи розуміння суті феномена 161

Мазурок Мирослава Василівна Розвиток професійної компетентності вчителя гуманітарного циклу у вимірах Нової української школи.....	163
Полякова Олена Василівна Сертифікація як механізм професійного зростання вчителів початкових класів в умовах якісних змін в освіті.....	168
Семенець Лариса Петрівна Самоосвітня діяльність та самореалізація вчителя як основні фактори розвитку його професійної компетентності.....	170
Стадник Катерина Володимирівна Теоретичні аспекти впливу пізнавальної активності та тематичної пізнавальної активності на розвиток учителя.....	172
Тіхонова Наталія Георгіївна Шляхи підвищення професійної компетентності педагога в роботі з батьками в умовах Нової української школи.....	174
Третяк Ольга Петрівна Професійна підготовка вчителів до виховання толерантності в учнів початкової школи.....	178
Філіп Юлія Леонтіївна, Голєва Альона Олександрівна Інформедійна грамотність сучасного вчителя нової української школи.....	182
Шкіренко Олена Віталіївна Розвиток духовно-моральних цінностей вчителів в умовах післядипломної освіти.....	185
Шостак Анастасія Богданівна Процес становлення молодого вчителя в контексті формування компонентів професійної компетентності	188
5. Інклюзивний простір освітнього процесу: психолого-педагогічний дизайн	
Богомазова Лідія Валентинівна Сенсорний розвиток дітей, які мають інтелектуальні порушення	190
Войтко Валентина Володимирівна Специфіка корекційної роботи з дітьми із затримкою психічного розвитку в сучасних умовах.....	194
Головченко Олена Олексіївна Впровадження соціально- побутового орієнтування для дітей з особливими потребами на прикладі заняття з розділу «Харчування»	197
Гончаренко Алла Миколаївна, Дятленко Наталія Михайлівна Активні методи навчання у формуванні готовності педагогів дошкільної освіти до роботи в інклюзивних групах.....	200
Кашуба Людмила Володимирівна Корекційна спрямованість навчання в початковій школі в умовах інклюзії	202
Кочерга Олександр Васильович Рівновага в інклюзивному освітньому просторі: психофізіологічний аспект	205
Пещенко Вікторія Олегівна Питання гіпертонусу в дітей дошкільного віку: що має знати педагог	209

Описаний спосіб організації освітнього процесу з метою формування пізнавальної активності молодших школярів, за допомогою створеного вчителем засобу, відкриває шлях до творчості, креативності та розвитку системного мислення як учня так і педагога.

Список використаних джерел:

1. Чернецька Т.І. Освітнє середовище навчально-дослідницької діяльності дітей: особливості проектування, моделювання і функціонування. Наукові записки Малої академії наук України. – 2012. – С. 63-78.

ВПЛИВ ІГРОВИХ ПРИЙОМІВ НА ЯКІСТЬ ПРОВЕДЕННЯ УРОКІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ В 1-4 КЛАСАХ

*Черпак Юрій Васильович, старший викладач кафедри дошкільної та початкової освіти Інституту післядипломної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка,
кандидат педагогічних наук*

Анотація. Висвітлено сутність впровадження ідей Нової української школи, переосмислення підходів до навчання фізичної культури в початковій школі. Визначено поняття ігрової діяльності, прийомів навчання як «безпечного» педагогічного інструментарію навчання, ефективні моделі та теоретико-методичні напрацювання.

Ключові слова: фізична культура; вольові зусилля; природні здібності; ігрова діяльність; рухова активність; практичні вправлення.

Реалізація завдань впровадження ідей Нової української школи потребує від педагогів переосмислення підходів до навчання фізичної культури в початковій школі. Фізичний розвиток молодших школярів має бути наблизений до їхніх вікових можливостей, що дозволить змінити якість навчання на уроках фізичної культури. Саме тому важливо пропонувати роботу учням початкових класів на уроках фізичної культури в межах природних бажань дітей.

Адже готовність молодших школярів відгукнутися на знайому їм ігрову діяльність є більш вірогідною, ніж пропонувати нові незвичні форми розвитку фізичних якостей, які потребують більше зусиль і тому можуть стати каменем спотикання бажання їх здійснювати. Саме тому для позитивного сприймання молодшими школярами фізичної культури важливим є поступове занурення в світ незнайомих дій через те, що вже гарно їм знайоме – гру. Дошкільний період життя і в перші роки навчання діти активно послуговувались грою, яка виступала як провідна діяльність.

Хоча в період навчання в початковій школі ігрова діяльність поступово трансформується в навчальну, це не заперечує тому, що ігрова діяльність не втрачає своєї привабливості та актуальності в житті молодшого школяра. Тим паче, що вона добре є зрозумілою і гарно освоєна дитиною в попередні роки життя. Саме тому є підстава вважати, що ігрова діяльність для молодшого школяра є доволі зручним, «безпечним», зрозумілим інструментом освоєння навколошнього світу. І не тільки в його широкому розумінні, але й у конкретній взаємодії молодших школярів із невідомим, новим.

Дослідження вказують на те, що останнім часом фізична культура не є привабливим, цікавим предметом для молодших школярів. Рухова активність дітей

за останні дводцять років суттєво скоротилася в часовому плані та за кількістю сумарної добової фізичної інтенсивності. Особливо ці негативні процеси набули загрозливих тенденцій із початком ери смартфонів, комп’ютерів, соціальних мереж. На ці заняття діти витрачають більшу частину вільного часу, сидячи стаціонарно, і значно обмежують власну кількість вільних, імпровізованих рухів.

Тому нагальним питанням постає задача залучення молодших школярів до вільної рухової активності. Виникає потреба у використанні привабливих для молодших школярів видів їхньої природної активності у певній противазі (але не протиставленні) до захоплюючого для них світу віртуальної реальності. Як раз у цьому може допомогти звернення до знайомих видів діяльності молодших школярів – ігрової діяльності. Вона є місточком для з’єднання досвіду з активізацією рухової активності учнів початкової школи.

Типові освітні програми (фізична культура НУШ) для закладів загальної середньої освіти (1–2 класи та 3–4 класи) пропонують знайомство з видами фізичної діяльності, де поступово учні занурюються в специфіку особливостей видів спорту. Тобто пізнання законів спортивної діяльності відбувається через активні практичні вправляння молодших школярів.

У той же час перед учителем фізичної культури стоїть задача якісного усвідомленого освоєння дитиною фізичної та рухової активності як потужного засобу власного розвитку через розкриття задатків і перетворення їх на відповідні психомоторні здібності. У реалізації цих задач гарною підтримкою є використання ігрових прийомів. В навчанні предмету фізичної культури у школі важливе місце відводиться видам ігрової діяльності.

Але не завжди вчителі фізичної культури приділяють їм належну увагу, вважаючи ігрову діяльність учнів більше розвагою ніж серйозною продуманою психомоторною роботою, здатною якісно змінювати ставлення учнів до змінення та збереження власного здоров’я. Часто ігрова діяльність розглядається чимось другорядним і навіть, у певній мірі, шкідливим для налаштування молодших школярів до серйозного сприймання видів спорту. Тому часто ігрова діяльність залишається в ролі «Попелюшки», обслуговуючи певні забаганки педагога, коли він тимчасово відсторонюється від супроводу та координації процесом ігрової діяльності, перекладаючи всю відповідальність на учнів у надії, що вони краще знають, як це робити.

Наші спостереження та наукові розвідки свідчать про важливе місце та роль ігрової діяльності в становленні свідомого ставлення молодших школярів (і старших у тому числі) до необхідності й важливості занять фізичною культурою як складовою творчого розвитку успішної людини. Насамперед, говорячи про це, варто зазначити, що ігрова діяльність може виступати в якості рухових, спортивних і народних ігор.

Ще на початку ХХ століття перший український дипломований учитель фізичного виховання О. Анохін, працюючи над майбутніми моделями уроків фізичного виховання, пропонував їх проводити тривалістю 30 і 50 хвилин. Але важливо те, що в обох моделях уроку ігри і вільні вправи посідають належне місце. На його думку, ігрова діяльність – це серйозна робота учнів, яка дозволяє краще природним шляхом, зрозумілим для кожної дитини, освоювати фізичні рухи різноманітної складності. О. Анохін вважав види ігрової діяльності найкращим засобом розвитку дітей, вираження їхніх духовних і фізичних сил де розкриваються

й розумові здібності. Рухливі ігри повинні застосовуватися не тільки як самостійна організаційна форма фізичного виховання, а як обов'язковий засіб фізичного розвитку [4].

Ігрова діяльність може розглядатись із точки зору вольових зусиль дитини в сегменті мимовільного, який має менше напруження і тому логічним, це є пролог до подальшого ускладнення рухової активності – вольового. Отже, якісно працюючи з елементами ігрової діяльності молодших школярів, учитель фізичної культури закладає підґрунтя під майбутню активну, усвідомлену учнем власну фізичну діяльність. Саме тому ігрова діяльність молодших школярів на уроках фізичної культури є важливим процесом якісного набуття рухових компетентностей.

Процес «реабілітації» ігрової діяльності при навчанні на уроках фізичної культури потребує подальшого переосмислення серед учителів фізичної культури як важливий і самодостатній компонент кожного уроку в початковій школі. Про це, до речі, і наголошує нова типова програма з фізичної культури для Нової української школи.

Список використаних джерел:

1. Постанова Кабінету міністрів України від 21 лютого 2018 року № 87 «Державний стандарт початкової освіти». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/87-2018-%D0%BF#Text> (дата звернення 21.07.2021).

2. Типові освітні програми (фізична культура НУШ) для закл. загальної середньої освіти: 1-2 класи. Наказ МОН України від 8.10.2019 № 1272. Савченко О. Я. (с. 57-61), Шиян Р. М. (с. 57-62) URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-1-4-klas/2019/11/1-2-dodatki.pdf>

3. Типові освітні програми (фізична культура НУШ) для закл. загальної середньої освіти: 3-4 класи. Наказ МОН України від 8.10.2019 № 1273. Автори: Савченко О. Я. (с. 86-91), Шиян Р. М. (с. 63-68).

4. Черпак Ю. В. Внесок лікаря-просвітника О. К. Анохіна (1882-1920) у розвиток вітчизняного фізичного виховання. *Фізична культура і спорт у сучасному суспільстві: досвід, проблеми, рішення* : матер. Міжнар. наук.-практич. конф., 31 жовт. 2014 р. / за ред. В. О. Огнев'юка ; МОН України ; Київський університет імені Б. Гринченка. Київ : КУБГ, 2014. С. 69–79.

ДІАГНОСТИКА ТА ПОДОЛАННЯ ДЕВІАНТНОЇ ПОВЕДІНКИ МОЛОДШОГО ШКОЛЯРА

Шопіна Марина Олександрівна, доцентка кафедри дошкільної та початкової освіти Інституту післядипломної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка, кандидатка психологічних наук

Анотація. У статті розглядається поняття девіантної поведінки молодшого школяра, форми її прояву. Описані причини агресивної поведінки дитини та рекомендації щодо її подолання.

Ключові слова: девіантна поведінка; агресія; дитина молодшого шкільного віку.